

Orkest Zuid: symfonische blaasmuziek als hoogwaardig product

In de rubriek Verenigingsprofiel zet Klankwijzer een willekeurig gekozen vereniging in de schijnwerpers. In deze editie een portret van Orkest Zuid uit Eindhoven.

TEKST: JEANNET BOVERHOF • FOTO: GEERT VAN GESSEL

Met meer dan 30 jaar ervaring in de wereld van de symfonische blaasmuziek maakte dirigent Jos van de Braak in 2009 de balans op. Zou het mogelijk zijn om een toporkest op te richten dat zich helemaal richt op het uitdragen van de symfonische blaasmuziek als cultureel product? Met hoogstaande concertprogramma's in goede concertzalen in en rond Eindhoven? Na vijf jaar kan deze vraag gerust bevestigend beantwoord worden, want Orkest Zuid weet zowel musici als maatschappelijke samenwerkingspartners aan zich te binden. Een opzet die niet onopgemerkt gebleven is bij het publiek, gezien de succesvolle concerten en een goedgevulde concertagenda.

Niet zelden komen nieuwe initiatieven voort vanuit overtuigingen en dromen van één bevoegen individu. Jos van de Braak is zo iemand. Als jongetje werd hij opgenomen in de geledingen van het gerenommeerde harmonieorkest Harmonie St. Michaël van Thorn. Hij studeerde directie aan het Utrechts Conservatorium en Muziekwetenschap aan de Rijksuniversiteit Utrecht. En nadat hij zijn carrière als dirigent in 1980 startte, kwam hij in 1985 terug op het oude nest in Thorn als assistent van maestro Heinz Friezen. In 1993 volgde een benoeming als dirigent van Sophia's Vereeniging uit Loon op Zand, samen met Heinz Friezen. Daarna was Van de Braak verbonden aan de harmonieorkesten Philharmonie Bocholtz, Oefening en Uitspan-

ning Beek en Donk, Sint Caecilia Simpelveld en het Studentenharmonieorkest Auletes Eindhoven.

Met de oprichting van stichting Orkest Zuid zette Van de Braak in 2009 niet zomaar een nieuw (concurrerend?) amateurorkest op de kaart in Eindhoven. Orkest Zuid is geen vereniging in de traditionele zin van het woord, maar "verenigt mensen in de ambitie om op een zo hoog mogelijk niveau te musiceren en daarmee een hoogwaardig cultureel product in de markt te zetten", aldus Van de Braak. Orkest Zuid werkt uitsluitend projectmatig en biedt musici de kans om symfonische blaasmuziek in uitgebreide bezetting - compleet met lage

strijkers en harp - op een hoog niveau te spelen, in goede concertzalen. "We werken van concert naar concert, vaak met solisten, aanstormend talent of gevestigde namen. Je merkt binnen traditionele amateurorkesten dat het veel energie vergt om 'alle ballen in de lucht te houden'. Je moet het midden zien te houden tussen artistieke behoeftes en de sociale binding binnen een amateurvereniging. Vaak heb je te maken met een vast stramien van jaarlijkse optredens en andersoortige verenigingsactiviteiten. Je achterban verwacht dat ook van je, daar is niets mis mee. Zo heeft ieder orkest een eigen identiteit. Orkest Zuid gaat voor muzikale ambitie."

Op 9 mei 2014 is het precies 5 jaar geleden dat Orkest Zuid zich voorstelde aan het publiek tijdens het premièreconcert. Dat deed het gezelschap met een staalkaart van wat een modern symfonisch blaasorkest kan spelen. Transcripties van klassieke werken van Rachmaninov en Moessorgski werden gekoppeld aan typisch Nederlandse werken van Louis Andriessen en Bernard van Beurden. Inmiddels is er een vaste kern ontstaan van zowel professionele orkestmusici als hoogopgeleide amateurs die iedere keer opnieuw 'intekenen' om binnen een tijdsbestek van acht à negen repetities een compleet concertprogramma op de planken te brengen. De concertzaal van het Muziekgebouw Frits Philips doet dienst als vaste uitvalsbasis van Orkest Zuid. "Musici komen niet alleen uit de omgeving van Eindhoven. Er zijn veel conservatorium-gevoerde muzikanten in Brabant, die na hun afstuderen graag op een zo hoog mogelijk niveau in de blaasmuziek actief blijven. Bij het

meest recente project waren veertig van de negentig muzikanten profs, waaronder ook muziekdocenten", vertelt Van de Braak. Ook amateurmuzikanten in de regio zijn graag bij meerdere orkesten actief. "Zo heeft de Philips Harmonie een mooie traditie in lichte muziek. Daar houdt Orkest Zuid zich bijna niet mee bezig, daardoor kiezen sommige musici om in beide orkesten mee te spelen", licht Van de Braak toe. Orkest Zuid werkt intensief samen met het Fontys conservatorium van Tilburg. "Studenten hfabra-directie en compositie krijgen bij ons de kans om praktijkervaring op te doen." Zo gaan drie studenten uit de compositieklass van het Fontys Conservatorium aan de slag met *Poème Electronique* dat tijdens de wereldtentoonstelling in 1958 te Brussel door Philips werd gepresenteerd. Dit werk vormt de basis voor thematische invulling van twee concerten in november dit jaar in het Philips Natuurkundig Laboratorium (Natlab). Een project dat Orkest Zuid uitvoert op verzoek van (en financieel mede mogelijk gemaakt door) de gemeente Eindhoven om in het nieuwe Natlab te onderzoeken hoe heden en verleden in culturele diversiteit tot klank kunnen worden gebracht.

De intensieve samenwerking met gemeente, universiteit en scholen is kenmerkend voor Orkest Zuid. Zo organiseert Jos van de Braak en zijn organisatie team regelmatig workshops, masterclasses en solistenconcoursen in samenwerking met middelbare scholen, het Centrum voor de Kunsten Eindhoven en de Young Musicians Academy van het Fontys Conservatorium. "Met name binnen het middelbaar

onderwijs is er grote behoefte aan samenwerking." De gemeente ondersteunt de projecten van Orkest Zuid financieel. Dat er geen geld meer zou zijn voor cultuur is niet waar, stelt Van de Braak. "Er is wel degelijk geld beschikbaar, het wordt alleen anders verdeeld. Het is zaak om bij het vinden van financiering goed aan te sluiten bij de doelen van een subsidieënt, sponsor of samenwerkingspartner. Als ieder z'n eigen expertise inzet, kun je samen hele mooie en nuttige muziekprojecten van de grond tillen." Uiteindelijk mondt ieder project uit in een concert, waar zo'n vijf- tot zeshonderd bezoekers op afkomen. Zo staat er 15 juni een Spaans jubileumconcert op het programma met medewerking van bariton Raoul Steffani en celliste Esther ten Kate, geïnspireerd op het land van herkomst van de symfonische blaasmuziek, met klassiek en operarepertoire. Een maand later is Orkest Zuid met dit concertprogramma te beluisteren tijdens de Innsbrucker Promenadeconcerten en zaterdag 6 september keren de musici terug op de basis. Dan klinkt de Spaanse Ziel namelijk voor de laatste keer tijdens de Philips Familiedag op de High Tech Campus in het kader van 100 jaar Philips Research. ●

Profiel

Naam vereniging: Stichting Orkest Zuid.

Oprichting in: 2009.

Aantal leden: gemiddeld 80 projectdeelnemers.

Repetitielokaal: Zolencentrum 't Hazzo in Aalst-Waalre.

Website: www.orkestzuid.nl.

